

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
29 iulie st. v.
10 august st. n.

Ese în fiecare duminică.
Redacțiunea :
Strada principală 375 a.

Nr. 30.

ANUL XXVI.
1890.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei

La sa pă.

In arșița ce dogorește,
In vântul ce pârleşce fața,
La munca sapei se trudește
De cum mijleşce diminșța.

La munca sapei se trudește
Săténul vecinic muncitor;
El din pruncie se 'nfrăleşce
Cu vecinic harnicul ogor.

El din pruncie se 'nfrăleşce
Și prinde dor ce nu se șterge
De-acest pământ care-l hrănește,
Și 'n care-odată el va merge.

De-acest pământ care-l hrănește,
Pe care-odată-l va hrăni
Cu trupu-i, ce se oțelește
Acum in munca d'a trăi.

Cu trupu-i, ce se oțelește
In multe-anevoinți ce-apésă,
Plecat, el brazdele plivește
Cu toți ai lui mari, mici, din casă.

Plecat, el brazdele plivește
Și tinérul porumb ivit
Cu ingrigire cuibărește,
Ca pe copilul mic, iubit...

Cu ingrigire cuibărește,
Prin brazde sapei drum deschide,
Și merge, merge voinicește:
In urma lui ogorul ride.

Și merge, merge voinicește...
In șiruri, micul popușoiu
Remâne curățit și crește
Vedënd cu ochii, nalt, vioiu...

Remâne curățit și crește,
Er biet romănu 'mbucurat:
— O! Dómne, plóie dăruește,
Se rógă; étă l'am săpat!

Tinerețe: nebunețe.

— Novelă. —
(Urmare.)

Seră serbătóre.

Pe strade erá lume de om. — Cele doue dame tinere se preumblau și se 'ntreceau, frumoșe și pupuțate ca doue pëunițe. Toiletele lor erau admirabile și frumșeta lor atrăgea privirea tuturor.

— Tu Tincă — dicese Linca cea cochetă — mergi naltă și legănată, veselă și rîdítóre, să gândești că flori rësar pe calea ta. Privești cu grație și cu interes la toți, și — șcii — un pic de impertinentă — ecă așa, nevinovată — nu stă reu omului tinér.

Și Tincă se legănă gingașe și mlădióșă ca o lilié; er Linca cu mișcările ei grațioșe și cochete se jucă și 'ntrecea ca o copilă restățată.

La dëce pași stăteau doi oficierii tineri și frumúșei. — Linca își puse lorgnetul la ochi, și-i ficse cât colo. — Oficierii, provocați, se obliară, făcură front și așteptară 'n calea lor.

— Tu, nu pot să privesc la ei — dicese Tincă.

— Plécă capul — dicese Linca, — dar in dreptul lor furișe o privire cu còda ochiului.

Și așa a făcut.

Linca trecù cochetă, Tincă timidă; dar aruncă o privire repede, furișată.

Pasul cel dintéiu, cel mai greu fu făcut. Celelalte vor urmá de sine.

Cele doue dame incungiurară piața, odată, de doue ori — și cei doi oficierii tot in cale.

Și apoi — ori unde s'au ivit ele, — pe trottoir, la concerte, la teatru — unde erau ele — erau și ei.

Damele vorbiau de ei cu interes, și discursul erá interesant, le făcea petrecere și distracție, și vanitatea li erá măgulită.

In diua următóre dómna Tincă se sculá des deminétă, deschise ferestile și trecù 'ntraltă odaie.

Și când inturná indërét, pe ferestă aflá un trandafir roșiu și inflorit cum e flacára.

— Ah — esclamá ea, un trandafir roșiu — colorea dragostei ardétóre.

Pe Tincă o prinse o frică și Linca nu erá de față să o 'ncurageze.

Căci este și 'n viéta fluturată mult dulce, este poesie, este ceva gádălitóru, — dar este și ceva greu, până ce creșcerea bună și simțul moral mai stáu strage lângă comorile sufletului.

Privind trandafirul cel roșu, se părea că roșește și ea. Vieta de până aci lină și monotonă devenise mai interesantă, mai vie, trandafirul acela, aventura aceea, o gâdăliă; dar simțea ceva în sufletul ei ce nu mai încetă din veto.

Ar face, și n'ar face; i place, și nu-i place. Eră frumos trandafirul, și eră seducător, el și rolul lui; dar nu cuteză a-l atinge.

Și nu-l atinse.

Inchise ferestile eră. Trandafirul îl lăsă între feresti, dar nu-l atinse. I viniă ca un furt, ce nu-și putea permite a-l sevêrsi.

Intr'un târziu inse i vini ceva în minte, — și eră se nfrică.

Ce făcu?

Deschise feresta dinlauntru, și aruncă pe trandafir o batistă, apoi o închise eră.

Așa încep copiii a se dedă la furt.

Să-l atingă nu-și permitea, dar nu se îndură nici să-l depărteze.

Iși făcu toaleta, și se puse pe fantasii.

Dar nu și le înșiră încă, și — sosi scumpa ei, Linca.

Tinca sări naintea ei cu obrazele roșii.

— Tu Lincă, — stă-i și te miră.

— De ce?

Tinca merse la ferestă, o deschise, rădică cornul batistei, și-i arată.

— Trandafir? întrebă Linca mirându-se.

— Trandafir roșu — dragoste ardătoare.

Linca rădică sprâncenele, oglinzind o hiclenie copilăreță, apoi rădică batista și luă trandafirul în mână.

— Poftim! Blanduța cu curtisan. — Tu Tincă, — care ți l'a dat?

— Mai șciu eu? Unul din doi; nebuni amândoi. L'am aflat pe ferestă, fără ca să ved cine mi l'a pus.

— Taci tu — lucrul începe a fi interesant. Dar care a fost din doi? Asta e întrebarea întrebărilor — duse Linca și scoțând o bumbușcă, puse trandafirul la Tinca pe pept.

Și-i stătea bine de minune.

— Vai, să te vedă acum tu Tincă, ar nebuni de dragoste.

— Dă-l în pacoste — duse Tinca, — și trăgând bumbușca, aruncă trandafirul pe o mescuță de toaletă. — Dar nu l'a aruncat jos.

— Uă tu — me bagi în pământ — duse Linca cu ciudă. — Pune-l pe pept, și-l ține acolo, totă ziua, să-l vedă, și se scapere foc.

— Eu nu vreu.

— Nu vrei? Ce nu vrei?

— Nu vreu să-l nebunesc.

— Uă — că me prăpădești. — Paserea vine la crușcă — frumoasă, cântăreță și bună de petrecere: — și tu închidi crușca — hiș pasere. — Lasă-o să intre, să se prindă; și tu te uită la ea așa, pe câtă plăcere-ți face. — Aibă minte, nu-și virască grumazii n laț. Și apoi nici că-i faci vr'un reu. Lui i place prinsorea, lui i dulce starea, i ușor lanțul — să-i fie pe voie.

— Dar eu? Onoarea mea, reputația mea, numele meu?

— Onoarea ta, reputația ta! Poftim concept! Totă lumea, dar cu deosebire o damă dorește și se bate chiar, ca omenii să o iubescă. Asta e virtute pentru alții, pentru tine e crimă. Tu n'ai nici o vină decât că te arăți frumoasă, grațioasă, — îți faci toaleta cum îți pare mai la modă, cum e mai atrăgătoare, și-o decorezi cum ți mai drag ochilor, cu petele, cu mătășă, cu catifea și cu rose — ca să fii frumoasă, ca să plăci. — Și decă omenii, — cari iubesc ce e fru-

mos și de iubit — decă omenii te află frumoasă și te iubesc: tu strigi: ai și vai — onoarea ta, reputația ta.

— Ai multă dreptate. Dar eu, femeie măritată, nu pot să-mi decorez toaleta cu o rosă primită dela un cavaler, — trimisă din dragoste — duse Tinca înțeleptându-se.

— Rogute — en spune-mi, cine ți-a trimis ție trandafirul?

— Nu șciu!

— Veți! — Ți l'a putut trimite un amic, o prietenă, — bunămintea eu séu alta. Ce șcii, ore nu e chiar așa?

— Ai dreptate.

— Și decă l puni pe pept, cine-ți pôte atribui o intențiune rea, un gând neiertat? Cine pôte dice: ai știut, și ai greșit?

— Dar va crede el singur.

— Că curiosă mai ești tu Tincă. — Va crede el singur! Asta e treba lui; tu nu i-ai spus să credă, și apoi cine pôte opri pe cineva ca să nu credă ceea ce-i vine să credă? Ești datore — ție, reputației tale, ca să nu pôtă dice: tu ai dis. Dar cu ce l'ai indemnat tu ca să credă? Cu aceea că te-a făcut Ddeu plăcută, cu aceea că umbli să plăci? Dar asta e vină? Asta, sorióră, nu e vina ta, decă cumva nu e merit că faci lumea să fie mai frumoasă, viața să fie mai dulce, și ochii sêtoși să aibă mai multă plăcere.

— Dar lumea va dice că io-s de vină.

— Lumea nu dice ceea ce e, lumea dice ceea ce-i convine; și tu nu o poți opri. Și apoi — să vrei tu singură ca să nu te mai iubescă nimenea: totuș te va iubi, decă va avé ce iubi. — Scrie-ți pe pörtă o tablă mare, bunămintea cum și-a scris bărbatul teu că e avocat, — pune-ți pe frunte o țintă de metal, și scrie pe ea: nu me iubiți, — și lumea te va iubi. Pe omeni nu-i pôte nimenea opri și pe tine nu te pôte nimenea vinováți.

— Vai că multe mai șcii tu Lincă — duse Tinca, și stringându-o n brațe o sărută. — Apoi merseră amândouă la ferestă. Tinca cu trandafirul pe pept.

— Dar care mi l'a trimis ore? întrebă Tinca curiosă.

— No veți, — asta-i întrebarea întrebărilor!

— Șcii dragă, nu me intereseză; dar n'as da pe lumea totă, să șciu.

Pe stradă umblau omenii prin frig, și cele doue dame priviau prin ferestă.

— Șcii ce-ți spun tu Lincă? duse Tinca.

— Ce?

— Io dic că mi l'a trimis — cel blond.

— Pentru ce chiar cel blond?

— Șcii, — blondii-s mai fantastici, mai visători, și au un amor mai poetic.

— Din contră. Ți l'a trimis cel brunet. Asta o dic eu.

— Pentru ce chiar cel brunet?

— Șcii, — blondii-s — cum dici — mai fantastici, mai mănăcă lună, — dar n'au curagiu. Blondul fantaseză la lună, și până el fantaseză, brunetul o sorbe totă. Blondul fantaseză și așteptă, brunetul sare n foc, și dobândește séu se arde. — Cavalerul teu e brunet, căci are curagiu.

— Se pôte. — Vai să-l pot ști. Șcii — nu me intereseză, dar mor să șciu.

Linca-și puse degetul pe frunte.

— Acuma șciu cum; l'am prins.

— Cum rogu-te? întrebă Tinca cu interes.

— Poimâne e concertul oficierilor — pricepi?

— Ba!

— Cum nu? E forte ușor! — Vom merge la concert — la tot casul.

— Și-apoi?
 — Il vom ști!
 — Cum?
 — Cum! — Așa că cel ce-a ținut A trebuie să
 dică și B.

— Ai dreptate.
 — Unde n'am eu dreptate? Numai bărbatul
 meu e așa de încăpăținat și necivilizat că nu-l mai
 pot capacita. Dar s'a toci el.

— Dar decă nu va vini la concert? întrebă
 Tinca.

— Cum să nu vină? N'ar fi cavalier decă n'ar
 vini. — El te-a provocat, — trebuie să steie față. —
 Și va sta. — Ce cugeți, de atuncia n'are odihnă,
 gândesc că are furnici su pele. — Destul că mâne,
 la concert. Și ține minte: cel dintău ce va așteptă
 la intrare, va fi el, — apoi te va vedé și te va deo-
 sebí in continuu, și va fi robul teu. Ah tu Tincă,
 frumos e a fi regină cu robi in giurul teu!

Tinca rîse ca o copilă bătend in pămli.

— Voi merge la concert cu ori ce preț. Șei
 dragă, nu me interesază; dar voi merge să știu că
 trec prin foc.

(Va urmá.)

V. R. Buticescu.

Un ocean se sbate...

Un ocean se sbate 'n nópte
 Vuind, potop adânc și larg;
 Tu n'auți alta decăt șópte
 De spumele ce 'n țerm se sparg.

Astfel îți sună vorbe sparte.
 Ce-ajung pe buza mea și mor...
 Copilă, tu ești pré departe
 Ca să măsori abisul lor!

George Murnu.

Mormântul lui Stefan cel Mare.

Stefan cel Mare e inmormântat in mănăstirea in-
 ființată de densus Putna, care-i situată la pólele
 munților in districtul Rădăuților din Bucovina.

Mormântul lui Stefan cel Mare se află in
 naea bisericeii mănăstirei. Un mansoleu de pėtră
 frumos lucrat impreună cu o pėtră mormentală
 de pėtră de năsip cu o inscripția frumos lucrată sla-
 vonă pe marginile sale și cu o ornamentațiune de
 flori usitată in secolul al 16-lea, pe mijlocul seu,
 lângă păretele mēđă-điual al bisericeii, insemná acest
 mormēt rar și de venerațiune pentru Románi. Mor-
 mētul acesta inse se află ca și celelalte morminte
 domnești dela Putna sub pardoséla de pėtră de
 năsip.

In urma cererii egumēnului mănăstirii, Bortnic
 și a inteleginței române s'a desgropat acest mormēt
 impreună cu celelalte morminte domnești in novem-
 bre 1856, pe porunca guvernului Bucovinei, consta-
 tându-se următore date archeologice.

La cripta mormintelor domnești nu se află nici
 o intrare. Descoperindu-se pardoséua bisericeii, s'a
 găsit intėiu o pătură grósă de țernă amestecată cu
 năsip și pėtră de 3 picioare, care acoperiá 9 bólte zi-
 ditate de cărămidă, cari n'aveau nici o legătură intre
 olaltă, fiind intervalele intre ele astupate cu țernă.

La mormēntul lui Stefan cel Mare, care s'a desco-
 perit in mijlocul narticeii bisericeii, se aflau inse sub
 pătura acésta grósă numai de 18" trei lespeđi mari
 de pėtră aședate pe tancuélă, sub cari până la bol-
 titura erá erăși o pėtră grósă de 18" de moloz. Un
 fel de catacombe nu s'au descoperit in mănăstirea
 Putna. Bóltele acestea aveau o înălțime dela 2' până
 la 5' picioare. La aceste bólte se află de regulă in
 partea capului o gaură mare, pe care o acoperiá o
 pėtră mare de năsip, la mormēntul lui Stefan cel
 Mare inse o pėtră lungă de 6 picioare, care acoperiá
 tot mormēntul. Colțul nordostic al acestei petre erá
 stricat și e răzimată. Talpa bóltelor erá pardosită
 cu cărămiđi, avēnd in partea capului o rădicătură
 zidită din cărămidă, care la mormēntul lui Stefan cel
 Mare ajungea înălțimea de 12". In cele mai multe
 bólte se mai aflau curmeziș peste talpa lor 11 până
 la 13 șine infipte in amēndoue păreți longitudinale.

Deschiđendu-se mormēntul lui Stefan cel Mare
 s'a aflat pe zidușorul aridicat partea superióră bine
 conservată a unui craniu ominesc, fără ori ce urme
 de imbrăcăminte de odinióră și liberă de ori ce mo-
 loz și mucegaiu, intr'o depártare de 5" dela celelalte
 remășițe ale cadavrului, cu partea sa convexă astfel
 in sus, că continuările melnicilor ochilor erau intórse
 cătră apusul bisericeii, in care posiția nu putea ajunge
 nici când prin putređiunea naturală. Cealaltă parte
 a cadavrului lui Stefan cel Mare erá cu totul putre-
 đită, peste care căduseră remășițele vestmintelor mu-
 ceđite. Din lucruri a găsit comisia oficială in mor-
 mēt numai o cruce de aur pe locul pieptului. După
 forma vestmintelor muceđite avea Stefan cel Mare
 un corp mic.

Despre posiția surprinđetóre a craniului lui
 Stefan cel Mare đice protocolul comisiei oficiale in-
 cheiat intr'a 16 novembre 1856, că »impregiurarea
 acésta, care-i străină modului intrebuintat in general
 la inmormētări, posiția isolată, despărțită a craniu-
 lui dela celelalte părți ale corpului pe un interval de
 5", lipsa totală a acoperemētului de odinióră a gru-
 mazului și a capului permit a cochide, că capul
 acestui cadavru s'a indepártat de mult timp din po-
 siția sa naturală.« »Asupra acestei impregiurări, đice
 protocolul impērătesc mai departe, ne dá oșecări
 deslușiri un pasagiu dintr'o epistolă aflătóre in mă-
 năstirea dintr'a 7265/1757, 2 martie a mitropolitului
 Iacob cătră egumēnul de atuncia:

»In privința ispravnicului din Sucévă, care a
 venit la mănăstire, și in privința acelu mort, unde
 erá suspiciu, că a fost desgropat, și afară de acésta,
 ce ne arată pré sf. sa Dionisie in scrisórea sa, că
 n'au găsit nimică, ne pare fórte reu. El a făcut bine,
 că a venit, căci mănăstirea e scăpată de suspiciul,
 in care a fost. Noi n'am respuns pe scrisórea lui
 Dionisie, și voim să-i comunicăm gural, că am price-
 put totul, ce ne-a scris noue. Tóte acele petricele,
 inele și destincțiuni de stări, ace și alte lucruri, cari
 s'au aflat, să le pecetluéscă la un loc și să porun-
 céscă argintarului — ca »să le trimită noue atât pe-
 tricele și inele cum și mēsură corónelor« (dela icóna
 făcătóre de minuni etc.) priatr'un om sigur.«

»Pe urma acestui răvaș«, đice protocolul impē-
 rătesc, cătră egumēnul Benedict și convēntul din
 Putna: »de a trimete acele obiecte, ce le-a află in
 mormēt, la densus la Iași, ca să facă doue coróne
 pentru icóna binefăcătóre« este insēmnat de cătră
 egumēnul pe consēmnarea, că trimiterea s'a făcut și
 că au sosit mănăstirii doue coróne.«

»Că martorul acela insēmnat in scrisórea miste-
 rióră amintită, — đice protocolul impērătesc, — este
 Stefan cel mare, reése din notița făcută pe acéstă
 scrisóre de cătră egumēnul de atuncia dela Putna,

care sună astfel: „Răvașul acesta este dela pré S. S. mitropolitul Iacob, in care a scris despre trimiterea lucrurilor, ce s'au aflat in mormântul naei, spre a face din ele doue coróne pentru icóna binefăcătoare.»

Tóte obiectele inse nu s'au scos de mitropolitul Iacob, căci scrisórea misterióasă amintește numai de petre scumpe, inele și semne distincțiunale, și nici deloc de coróna, sabia, pe cari obiecte n'au aflat comisia împărătésă nici intr'un mormânt deschis. Aceste lucruri s'au prădat de sigur de Vasilie Vodă Lupul și de Cazacii lui Timuș, ginerele lui Vasilie Lupul, in secolul al 17-lea. Cronicarul Niculau Niculcea ăice, că Vasilie Lupul a stricat mănăstirea Putna, căutând după bani, și că silit fiind V. Lupul de rebelul Gheorghita Stefan de a părăsi Iașii, au făcut Cazacii lui Timuș din plumbul luat de pe acoperimântul mănăstirii Putna glonțuri de pușcă.

De doue ori a fost mănăstirea Putna prădată de odórele ei; înteu sub Vasilie Vodă Lupul, spre a avé bani pentru suprimarea rebeliunii lui Gheorghita Stefan, a doua óră sub Iacob mitropolitul, spre a face coróne pentru s. icóne. In amémdoué casuri n'a cruțat tâlharul nici sântenia mormintelor ominești, respectată și de popórele cele mai sélbaticé, ci întocmai hienelor s'au năpădit călcând principiul etic asupra podóbelor morților, unde mâna sacrilegă a tâlharului sélbătecit n'a cruțat nici măcar memoria sântă la poporul român despre divinitatea lui Stefan cel Mare, aruncând după prădarea mormântului cu dispreț intr'o parte craniul divinului Stefan, eroului lumii, care fiind in viață a pus in uimire tótă lumea prin victoriele sale militare, reținând Europa de cutropirea Osmanilor!

Sórta ómenilor mari ai lumii!

Dionisiu O. Olinescu.

Istoria districtelor românești in Bănatul timișan.

IX.

(Urmare.)

După ce Constantin puse basă solidă religiei creștină la poporul roman a început cu mama lui Helena, a arădică peste tótă împărătia romană edificii pentru cultul divin¹ și prin această se lăți cu o repezișune mai cu semă între coloniile române religia creștină. Inse nu putem face o imagine viă, că această religiune primită parfors a trebuit să fie fost un mixtum composit din unele forme din religia adoptată cu obiceiurile vechi din religia păgână românească, pe care o aflăm in strafarmări varii până ađi la poporul român in Bănat. Religia creștină primită de români cu libertățile sale de popor dominant nn au putut fi de o valóre esențială creștină. Biserici la sate nu erau, séu decă și erau, acelea erau fórté rare și de o formă păgână. Clerul încă a trebuit să fie fórté primitiv, care nu

¹ Acestea edificii la început se numiau temple, — cari erau construite in stilul templelor ovreești, cu această numire se folosește și Laeantius și Eusebiu. Dar poporul român nu s'a putut obiceiui cu această nomenclatură, ci a acceptat numele de biserică, cu care in răsărit se numiau edificéle tribunalelor imperiale (*Βασιλειον*). Acestea edificii aveau o formă lungăreță patrată și despărțită in trei părți și cu o parte (*Απισ=ἡμικλιον*) unde ședeau judecătórii și personalul justiției. După forma această s'au început a se constrúa bisericéle in răsărit, pentru că erau cele mai acomodate pentru ținerea liturgiilor și a învățăturilor. La apus s'a adoptat altă formă de edificare unde a și ramas nomenclatura de templă până ađi. Dr. Holtzwardt. Tom. II. pag. 246.

mult a lăsat de dorit pentru viitor. Cultul păgân și obiceiurile lor strămoșești, se vede că cu multă străduință s'a putut încátva delătură. Poporul român primind religia creștină el singur in cercul familiei, după propriile lui inchipuiri, a dat formă religiei creștine primită de dragul și la poruncéla împératului seu. Pe sacrificiul seu, pe stativa lui a pus sémnul S. Cruci; penaților și larilor le-a dat altă formă și serbătorilor naționali păgâne le-a imprumutat dogmatica creștină fără ca densus să cunóscă esenția străfórmării religiunei. St. George. Dđeul pământului, (*γῆ Θεος*) Rusalele—Sérbare Roselor. Descinderea s. spirit. Vinerea mare=(Veneris) S. Parascheva. Apoi a mai ramas in rezervă: Joile=Zeus torens. Armingenul, S. Toderii. Cele sante, cele frumoșe, Eiele, Vărcolacii, Paparuda și Ruga. Cine a vėđut in Bănatul timișan, o serbare de rugă in tóte formele ei, cu sutele de prinósă, mari și mici, albe și frumoșe impletite după știința de bucătărie a romăncelor cu obrege, acela și va puté face deplină imagine despre sacrificéle poporului vechiu aduse in templele lor păgâne și sântite de un pontifex maximus. Și ce face poporul bănațan la ruga lui? Aduce jertfe pentru ródele sale, pentru vitele și tóte animalele lui, pentru cei vii și morții sei. Preotul român in mijlocul sutelor de prinósé inșirate in biserică, lângă care stă românul serbătorește imbrăcat, cu lumina aprinsă in mâna lui și in alta ținend »pomelnicul«, așteptând pe preot să binecuvinteze, cu rugăciunea din molitvelnic, darurile sale. Ruga s'a increștinat in formă păgână și cu o ideie pur națională română. Pentru aceea ține bănațanul așa mult la Rugă.

Creștinătatea la români a trebuit să urmeze repede, pentru că aflăm, că pe timpul lui Iustinian (527—565) se inființară eparchii in tóte formele și regulele lor. Se țineau sínóde ecumenice, la cari participau eparchioții din bis. române.

In ce a constat organismul bisericei române din Bănat și cum a fost acesta represintată cu posivitate, nu se póte constată; atăta inse se póte vedé, că a fost separată cu totul de celelalte bis. române.

Iustinian eparchia lui a compus-o din următoarele diecese: a) Dacia Mediterană; b) Dacia Ripensă (de care aparținé Bănatul); c) Mesia II; d) Dardania II; e) Macedonia II; f) și o parte din Panonia II Ungiul format de fluviul Sava, Dunăre și Tisa. De acestea mai aparțineau și Aquisa (mai târđiu Vodita) care se află in Dacia Ripensă.¹ Aceste eparchii aveau limba latină liturgică, pe când celelalte răsăritene unde preponderau grecii, se folosiá limba grecă, inse tóte aparțineau de ponteficele roman.

Imperiul rom. in părțile balcanice constá din doue prefecturi: a Răsăritului și a Iliricului. Prefectura de răsărit făcea parte din imperiul de răsărit, ér cea a Iliricului atât respectul civil cât și cel eclesiastic aparținea imperiului de Apus.² Pe timpul lui Theodosus această prefectură a fost împărțită in doue părți: a) Panonia I, II; a Savei, a Dravei, a Dalmației, a Noricumului, Mediterranean et ripensă au ramas pe lângă administrația de mai nainte; ér celelalte cu diecesile dacice împreună cu tóte provinciile Macedoniei, Tesaliei, Cretei și Epirului au trecut la imp. de răsărit. Dar in respectul eclesiastic a ramas și mai departe la bis. de Roma, al căruia vicariu ér archiepiscopul din Sirmiu.³ Acesta ér organismul și modul de government a bisericilor creștine la începutul increștinării romanilor. Să trecem puțin și la Novela XI iustiniană, cu care fondase el eparchia

¹ N. Laséu, periodul intunecat in Ist. rom.

² N. Laséu period. intun. in is¹. Rom.

³ Idem.

CÂNTECUL LUI.

I-ma Iustiniană, ca să lămurim starea bis. române din Bănat.

Etă ce ăce Novela XI. Iustiniană: Dorind prin multe și diferite mijloce a rădică patria noastră (orașul seu natal eră Tauresiu, unde ađi se află satul Küstenjil) o archiepiscopie, unde Dđeu ne-a invrednicit pentru intăia-dată a vedé acésta lume creată de dănsul, noi am voit ca și in respectul puterei arhierasei (Sacerdotalem censuram), să-i dăm prerogativele celea mai superioare, adecă ca pré Sântitul episcop al I-meii Iustiniane al patriei noastre celei temporale să fie nu numai mitropolit, dar și archiepiscop și puterei lui să se supună și alte provincii, ca de es.: Dacia Mediterană, Dacia Ripensă; Mesia II; Dardania și provinciile Tribalitana; Macedonia II și o parte a Panoniei II, unde se află orașul Baziana. Șciut este că la început administrația civilă și ecles. a Iliricului eră in Sirmius¹ și din pricina năvălirilor Hunice s'a strămutat la Tesalonic.² Apoi Novela: fiind că acum cu ajutorul lui Dđeu a crescut până acolo, că ambele laturi a Dunărei sunt pline de orașele noastre, ca Lederata, Vinimacium și Recidna, care se află in laturea cealaltă a Danubiului și sunt sub dominațiunea noastră (pe timpul lui Iustinian așa dară erau sub dominațiunea romană), noi am recunoscut ca un ce necesar, că mărita prefectură ce se află in Tesalonic să o strămutăm in fericita noastră patrie, fiind că Dacia meditaraneia se află la distanță mică de Panonia II. Pe lângă acestea noi dorim ca și episcopul eparchiei Aquisa (apele Vodita) care se află in Dacia Ripensă, se atărne de Sântia vóstră și in viitor episcopul Aquisei să nu fie supus episcopatului Mediteranei, orașul Traciei, dar cel de pe urmă să rămână departe de ori ce relațiuni cu cel dintăiu. Episcopul Aquisei trebuie să aibă sub domnia lui nu numai acest oraș, dar tóte întăriturile lui, pământuri și biserici; pentru ca el să pótă sfărímá eresul Bonosieicilor domnitor acolo și să-i aducă pe dănsii la religionea catholică.³

Așa dară Iustinian infiintéză o episcopie in Aquisa, pe care o prevede cu bunuri și drepturi ca să pótă stărpí eresuri.⁴

Prin secl. XIII, in partea stângă a Danubiului, esistă o mănăstire fondată de S. Nicodin al Tismanei și avea numele de Vodita — Apele Aquis, care mănăstire concide pe deplin cu părerile noastre. că Iustinian a fondat episcopia Aquisei in părțile banatice, unde se află de present Mehadia și care și-a imprumutat numele propriu dela apele termale a locurilor acestora, din care apoi mai târđiu s'a format pe o basă istorică episcopia Severinului.

Archiepiscopia I-ma iustiniană, cam pe la 678, a fost nimicită de ordele bulgare, cari puseră tóte in cutropire ce aflară cultural și romanesc in peninsula balcanică. Dela acésta invadare barbară biserica romană nu a putut mai mult să se reculégă in părțile banatice, ca să figureze ca națională. Nu preceptele credinței și certele religionare, ci ăușmănia neimpăcată a Grecilor ce nutriseră de vécuri contra a tot ce e roman și venit dela Roma; ér de alta parte decădinta bisericii române, trebuie să o căutăm in

¹ N. Lasău. period. intunecat. in ist. Rom.

² Hunii ocupând părțile acestea române, cu poporul indigen a tractat uman. Ei furé indestulați cu o parte din productele lor, și cu o miliția recuirată dela ei. Așa se póte intelege aceea, că când trimișii imperiului de răsărit au cercetat pe Atila in părțile acestea aci aflară sate și orașe in tótă liniștea și organizarea lor, fără ca acestea să fie fost conturbate in ale lor. Dr. Holtzwardt. Ist. Univ. Tom. II.

³ N. Lasău. Period. int. in Ist. Rom.

⁴ Procop. lib. IV. Cap. I. pag. 60. Archiepiscopia a fost numită de I Iustiniană pentru a o deosebi de vechia Ulpiana, care a fost reedificată de dănsul cu numele Iustiniana II.

renegarea absolută a aristocrației române, care cu deseversire se algamisaseră in nămul grecesc, mai cu semă după ce curtea din Constantinopol se grecise cu totul. La acésta calamitate apoi mai concure și cutropirea bulgară, care pune capăt archiepiscopiei romane fondată de Iustinian, care avea limba latină de limbă liturgică și administrativă; apoi introducea limbei slave luă și ultimul caracter național din biserica română mai până in vécurile noastre.

(Incheierea va urmá.)

(V. Grozescu.)

D a n ț u l .

— Din cartea dlor Mocean și N. Velescu. —

Danțul in antichitate eră la unele popóre prescrite de religione și făcea parte din exercițiile militare și la serbările antropogilor (măncători de ómeni), când făceau mészá mare.

Pe timpul împăratului David se danță la biserică și psalmistul David énsuș cu cea mai mare religiozitate da exemplu inaintea templului.

Grecii furé primii, cari au introdus danțul in scenă, a cărei invențiune se atribue lui Satil din Alexandria și lui Pilad, primul il uni la comedie și celalalt la tragedie.

Acest divertisment ce făcea una din principalele plăceri ale junetei nu putea decăt să placă asemenea și Românilor, precum și celorlalte popóre ce-i succedară.

Danțul teatrului antic, se împărția in tragic, comic, satiric și pantomimic.

La cel tragic eră propriu tótă seriozitatea și dignitatea, necesară pentru a inspirá tristefă, compasiune, teróre și tóte simțimentele analóge acțiunii ce se cerea a represintă.

Danțul comic, numit Cordacio, eră insoțit de oficiile cele mai indecente și licențioase, incăt Theofrast dicea că un om nu putea să cuteze a danță Cordaciul fără ca mai nainte să fi perdut ori ce pudóre, séu să fie bét.

A treia specie de danț se numia Attellanes, și eră ceea ce in satirica grecă se numia Sykinnis, destinat pentru batjocură și mușcătură, și al patrulea cel mai faimos, reuniá caracterul tuturor celorlalte specii.

Pantomimicii, fără să aibă necesitate de voce, nici de auzul spectatorilor, dau a intelege cu o mare claritate ori ce, prin pasuri și acțiuni espressive.

Danțul este unul din cele mai bune exercițiuni gimnastice, folositor sănătății și incugiurătorul moralului.

Filosoful chinez Lo-pi dice: când trupul nu este in mișcare atunci sucurile nu mai au cursul liber, materia se adună intr'o parte și de acolo vin tóte bólele.

Și filosoful chinez avea dreptate.

In scrierea sa despre danț Lucian se esprimă in următorul mod: aceste mișcări mai obositoare care trebuie făcute la danț, aceste invirtituri și plecări repeđi sunt privitorului plăcute dar mai folositoare dăntuitorului. Și eu cred a nu dice pré mult decă voi admite, acest mod de joc ca cel mai frumos exercițiu cum și cel mai bine făcător.

Francesii au introdus danțul in armată ca obligator. Fiecare soldat trebuie să danțeze.

Danțul dá corpului eleganță și mlădierea in mișcări, ér spiritului veselie și plăcere de trai. Propor-

ționat, danțul pune sângele în circulațiune și regulează menstruațiunea (regula) la fetele june.

Regulele igienice de păzit după dans sânt:

- 1, De a nu bé apă séu ori ce licóre rece.
- 2, De a luá după danț ciai séu portocală, lámăe séu bombóne cu licori rëcoritóre.
- 3, Trebuie a evitá danțul în salónele mici unde prin aerul (oxigenul) care se consumá se póte aduce dureri de cap, leșiuni și alte bóle.

4, Valsul este un joc obositor pentru persónele slabe de piept și de constituție și pré iritátor pentru persónele june séu nervóse, trebuie a nu-l permite de loc, séu o singură dată acelora care-l pot suportá.

Galopul intrá asemenea în acéstă categorie.

Danțul (jocul) este manifestáțiunea cugetárilor unui popor, el arată caracterul lui. Unele jocuri naționale sânt vii, focóse, plăcute și variate, altele sânt incete, greóie, stângace și uniforme: cum e poporul, așa e și jocul lui.

În Spania se jócă Colero, în Italia Tarantella. Francesului îi place quadrilul seu, Germanului valsul; în Ungaria se jócă ciardașul, în Polonia mazurca, în România mai ales Hora.

A insistá mai pe larg despre danțurile la diferite popóre nu este locul lor aci. Să ne fie inse permis a vorbi puțin despre jocurile nóstre.

Jocurile nóstre sânt cele mai vesele și cele mai plăcute. Acéstă nu noi o đicem, o dovedesc điarele străine. Cine n'a citit în foile franceze despre reușita románilor cu danțurile naționale în teatrul Folies Bergere, din Paris la 1878 în timpul espositiunii universale? Apoi la 1882 la Teatrul Manzoni, Roma; Iardin del Buen Retiro; la 1884 în Madrid și la 1886 chiar în Calcutta capitala Indiilor Engleze, unde de asemenea a fost represintate și aplaudate danțurile nóstre naționale.

Cât despre horá (la Roman Chorus), ea este întinsá în tótă România. Este un danț fermecátor.

Incepând láutarii să cante din vióră, cobzá și naiu, dintre sficioșii dănțuitori înaintézá spre bătaturá o singură păreche; apoi strigá: Unde-s doi puterea creșce! și îndată începe să între mereu mai multe fete și flácái, formând un cerc, o cunună din ce în ce mai mare, mai frumoasă. Cântecul láutarilor se iușeșce, lumea întregá e veselá; tineri, bătráni, boeri și țérani, până și regina intrá în horá și se aude strigátul:

»Trageți hora mare, mare, din Carpați și până la mare!»

Cugetări.

Înima femeilor este ca acele țeri necunoscute unde poți aborda, dar nu poți să pëtrunđi înăuntru.

*

Putini sânt destul de întelepți spre a preferá blamul care le foloseșce, laudei care îi trádéză.

*

S'a vëđut în cer multe stele căđënd și multe toiaguri frângëndu-se, pe cari omul se spriginá.

Nimic sigur.

*

Secoteșce-te de pré bun pentru a face reu.

*

Cine ce n'are, nu póte da.

*

O fărímăturá de drojdie pune întregul aluat în proprie.

*

Ținta unui lingușitor e de a plăcea; acea a amicului e de a fi util.

Doine populare.

— De pe Secaș în Ardeal. —

Bate-l Dómne și-l du drace
Că-l iubesc și nu-nyi pré place,
Cu mustață în doue părți
Ca vița de crastaveți,
Barba-i nerasá de briciu
Ca vița de părădici.

Cântá fatá pán' ești fatá,
Că decá ti-i mărítá,
Ai cântá nu-i cutezá
În casá de sócrá-ta,
În tindá de socrul teu
Ș-afará de mutáláu.

Pintu fata cât o nucá
Toți ficiorii se bursucá.

Măi bádiță pere mere,
Tot am auđit că-i mere
La una cu șasă boi,
Órbá de ochi de amëndoi,
Și cu o gurá ca o stâncá,
Séméná cu o nálucá.
Frunță verde nucá sécá,
Dór nu-ți trebuie boi și vacá,
Făr nevéstá care să-ți placá.

Hai bade astará la noi,
Cá mutu s'o dus la oi,
Socru nyeu s'o dus la mórá,
Cadá chiatra să-l omórá.

Pásáruică cu cununa,
Nu cântá séra pe luná,
Cá înima me nu-i buná,
Că-i incinse cu curele,
Măncatá de multe rele.

Frunță verde de lemn scris,
Tinerá drăguță am prins,
N'am prins-o de dragá tare,
Făr să vëd ce minte are,
Míntea-i cochiláréscá,
Și nu șcie să iubéscá,
Că iubeșce de cu sérá,
Când dușmanii stau pe-afará
Și iubeșce 'n nyez de nópte,
Când dușmanii dorm pe mórte.

Mândro mândruléna mea,
Sócrá-ta-i muiere rea,
Ese afará
Ca o pará,
Vine 'n casá
Ca ș-o cósá
Și bate cu pumnu 'n mészá,
Că-i trebuie nórá frumoasă,
Nu ca tine o negricióasă,
Și-i trebuie nórá cu drag,
Nu ca tine un șomoiaș.

Ca sánuța prin ogor,
Me 'ntélnii cu un domnișor,
Me 'ntélnii cu mare frică,
Să nu șcie a noști nyinyicá.

Scrisore din Berlin.

Secolul al XIX-lea, al XX-lea și al LXXXVI-lea: „Looking backward” și „Looking forward.” — Realism și pesimism in literatură. — „Stine”, un roman nou de Theodor Fontane.

Utopie, cuvântul cu care desemnăm astăzi ideile socialiştilor de stat și speranța poezărilor cari nădăjduesc că numele lor nu se va uita — acest cuvânt e și numele unei filosofii ce așteaptă, slavă Domnului nu mai există. Utopiștii, contimpurani ai umaniștilor, n'aveau altă treabă decât a-și zugrăvi viitorul cu culori cât se poate de plăcute. Afară de St. Simonistii în Franța putem numi pe englezul Thomas More, carele în secolul al XVI-lea a publicat cunoscuta sa „Utopia.” Un al doilea englez, Bacon, a scris o „Atlantă nouă” și călugărul italian Campanella († 1639) opera sa despre „Țera sorelui” (Civitas solis.) Tus-trei inse n'au făcut nici de cum satire; ei credeau în totă convingerea lor că universal într'adevăr va ajunge într'o fașă egală cu ceea ce era descrisă de dânsii. Au mai încercat și alții după aceea, a proci viitorul lumii, inse n'au reușit: unuia îi lipsia filosofia, altuia poezia. Și o atare scriere va reuși numai atunci, când autorul posedă pe lângă fantasie și o dosă mică de talent poetic.

De ne întrebăm inse, care e scopul unor astfel de lucrări, pe cari unii bărbați maturi le-au numit chiar copilării, ne vom răspunde că, din cele ce vedem, putem constata că spiritul nostru are trebuință de tablouri cari îi reprezintă viitorul; nu e destul că omul se poate ocupa de vremurile trecute și prezente, lui îi mai trebuie o ochire în lucrurile ce vor vini. Cum altfel să ne explicăm aparițiunea celor două utopii, pe cari le vom descrie mai departe? Și, notați bine, aceste utopii s'au scris în America, țară lipsită de fantastici și idealști, o țară practică și muncitără, o țară în care banii, dolarii, reprezintă aristocrația și titlurile obicinuite la noi în Europa. Strămoșii noștri se gândiau la paradisul ceresc, noi credem în realizarea sa pe pământ; și una și alta se realizează prin nutrițiunea gândului. Păcat numai că și această nutrițiune ne poate strică stomacul — de-o înghițim cu lăcomie mare.

Eduard Bellamy ne-a dotat cu un roman „Looking backward 2000—1887” (Privire retrospectivă pe anul 1887 din anul 2000), care a produs oarecare senzațiune pe amândouă părți ale globului pământesc. Autorul ne descrie lucrurile din punctul de vedere industrial. În secolul al 19-lea, dice Bellamy, proletariatul și sărăcia erau cauzate de concurența pe de o parte, și de combinațiunea capitalului pe cealaltă. La 2000, industria întregă e naționalizată, adică e posesiunea întregii națiuni. Brațele muncitorilor au o organizațiune militară. Instrucțiunea școlară duzează până la vârsta de 21 ani; ori-ce individ intră apoi în armata industrială și-și face un serviciu de 3 ani, în cari trebuie să facă ori-ce îi cere direcțiunea statului. Ajungând la vârsta de 24 de ani, tinerii pot alege ca ocupațiune ori-ce îi place mai bine. Statul furnizează obiectele trebuințose vieții; venitul ministrului e egal cu venitul muncitorului: toți capătă ceea ce îi trebuie. Implinind vârsta de 45 de ani, toți sunt în drept a intrerupe lucrările lor.

Ismar Thiuseu a mers mai departe; el stă în secolul al 96-lea și civilizațiunea e și mai înaintată.

Comunismul domnește pretutindeni și chiar bogatul lucrează 2—3 ciasuri pe zi. Alianța păcii lăgă toate popoarele, principala grijă a statului e creșterea tinerimei, care nu se mai muncește, ca astăzi, cu studii clasice etc., ei se ocupă mult cu gimnastică, innotatul și i. a. Beția și imoralitatea nu mai există, căci fabricațiunea băuturilor spirtoase e interzisă și castitatea generală de sine se înțelege. Electricitatea și chimia sunt în florie. Călătoriile se fac numai cu trenuri electrice, convorbiri telefonice dela America nordică până la cea sudică sunt la ordinea zilei, și tot prin telefon se ascultă concerturile musicilor europeni în America. Paserile și vitele nu se mai taie, căci chimia ne înzestreză cu diferitele feluri de mâncări, și natura servește numai cu lapte și cu oue. Hainele sunt igienice și simple, limba vorbită se compune numai din monosilabe. Există inse două feluri de litere, întâia o invică toți, cea a doua numai bărbații cari au implinit vârsta de 25 de ani; cu literele cele din urmă se tipăresc cărțile pe cari tinerii nu trebuie să le citească.

Așa se prezintă lumea viitoare în capul domnului Thiuseu; se poate inse că și dânsul, ca și Bellamy, a scris... utopii.

Sătul de zugrăvita viitorului, am căutat să-mi dau cont de prezent și am citit nuvelele publicate de Heing Tovote sub titlul de „Póme strivite” (Fallobst.)* Autorul însuși le mai numește: „wurmstichige Geschichten” adică istorioare vermănose. Și în adevăr, cetind cele de ce nuvele, dai de vermele societății moderne, vezi cât de stricăcioasă e spoiela lumii și cât de mincinoase sunt multe din frazele salonului. Cu toate că volumul novelor e mai inferior romanelor seu „In amețela amorului.” (In Liebesrausch) — o operă excelentă în care situațiunile, mai ales cele sensuale, sunt descrise cu o măestrie rară în modul lui Zola, cu o psihologie mult mai adâncă — totuși vedem deja aicea sensibilitatea cea mare a autorului și admirăm de multe ori prelungă compozițiune și stilul scurt și abrupt. Tovote ne prezintă tablouri realiste, în adevărata culore a vieții, dar istorioarele sale ne amăresc, căci realismul seu *volens* se termină în pesimism.

Etă cursul cel mare ale operilor poetici moderni. Ne întrebăm înzădar: care e scopul poeziei? Ea trebuie să ne mișce! ne răspunde corul criticianilor. Bine, dar ore e de neapărata trebuință să urăm lumea, când sfârșim cu citirea? Romancierii trebuie să se gândească la o reformă în această privință; să mai lase realismul și să se apuce de psihologie, cum a făcut-o dl Tovote, care inse tot nu s'a lepădat de culorile negre. Scriitorii, se înțelege, au tipicul respons al lui Terenț: *Tu si hic sis, aliter sentias!*

Inse că reforma amintită e posibilă, o dovedește Theodor Fontane, cunoscutul poet german de origină franceză, în ultima sa lucrare, romanul „Stine.” Fabula e simplă, limba e naturală și situațiunile sunt de un realism elegant, cum nu-l mai găsim în totă literatura modernă a Germanilor. Și Fontane ne descrie viața modernă, dar nicăiri nu vom da de vr'un cuvânt, pe care n'am dori să-l auzim; nicăiri nu numește lucrurile, pe cari de sine le putem înțelege. De-ar fi să alegem, atunci ne-am decide pentru tabloul lui Fontane, un talent care urmăzează propria sa povetă, dată acum câțiva ani:

O lerne denken mit dem Herzen
Und lerne fühlen mit dem Geist!

Moise.

* Berlin. Ad. Zoberbier.

B o n b ó n e.

Sântem în timpul examenelor. Un delegat, scrie »Românul«, întreabă pe un elev :

— Fără îndoială, știi să-mi spui ceva despre vulcan . . .

— Da, știi, este redactorul »Familiei.«

Intre prieteni. La cafea :

— Am să-ți dau de știre ceva foarte însemnat.

— Ce ?

— Plec în America, având de gând să me stabilesc acolo. Prin urmare nu ne vom mai vedea nici odată.

— Atunci împrumută-mă cu doi napoleoni.

La examen în clasele primare. La religie.

Profesorul. — Ce făcără fiii lui Israel, după ce trecură marea roșie ?

Elevul. — Se puseră la sora să se usuce.

Un copil întreabă pe mama sa :

— Mamă cum se numește mama unui măgar.

— Măgăriță . . .

— Atunci de ce mi-ai spus că sânt un măgar ?

Cântecul lui.

— Veți ilustrațiunea din nr. acesta. —

Frumoasa grecă își iubește cu toată pasiunea mirele. Numai două săptămâni mai sânt până la cununie. Tot momentul e scump, tot momentul ofere plăcere.

Și când dânsul nu-i la ea, dânsa își ia gurlița și gândind la el, începe să cânte cântecul favorit al lui și revine tot plăcerea din trecut.

I. L.

Literatură și arte.

Știri literare și artistice. *Dl. Al. Macedonschi* a scos de nou revista sa »Literatorul« ; va eși la 15 a fiecărei luni. — *Dl. Ioan Slavici* a pus sub presă la București un manual de istorie universală, (istoria antică,) pentru usul clasei prime liceale. — *Dl. V. A. Urechia* s'a dus la Galați ca să așeze biblioteca pe care a dăruit-o liceului de acolo. — *Dl. Julius Bettelheim* a publicat în limba germană un nou roman intitulat : »Elena«, în care se ocupă mai cu seamă de epoca încoronării regelui Carol. — *Astra*, cunoscutul roman de Carmen Sylva, tradus în românește de dl Gion, a apărut și 'n traducere franceză la Perrin în Paris. — *Bustul lui Eminescu*, făcut de sculptorul Georgescu, e gata și a reușit foarte bine ; peste puțin îl va trimite la Paris, ca să se torne în bronz.

Piesă nouă de V. Alecsandri. Cetim în »Românul«, că dl Vasile Alecsandri care se află actualmente la moșia sa Mircești, a terminat încă de pe când se allă la Paris o nouă dramă, ale cărei personaje sânt luate din istoria noastră națională. Bardul dela Mircești — se țice — o va prezintă direcțiunii Teatrului Național în viitoarea stagiune. Principalele roluri vor fi ținute de dna Aristiția Romanescu și de dnii Nottara, Iulian și Manolescu.

Oprile dlui I. Roșca. a) Originale : »Fața dela Cozia«, dramă, — scriere premiată la concursul deschis de direcțiunea generală a teatrelor din România, în anul 1882, — premiată de Academia Română. — Un volum, format frances în 8°, ilustrat cu portretul autorului, »Lăpușnenuț« — Domnul Moldovei, — tragedie. Operă premiată de Academia Română, — un

volum format frances în 8°, ilustrat cu o reproducțiune fotografică după tabloul dlui Stancescu, reprezentând mărtașă lui Lăpușnenuț. »Zimbiri și Lacrimi«, poezii fugitive, un volum format frances în 8°. »Dora și Florin«, poemă. »Dina Florilor«, legendă. »Crivățul«, legendă. »Contra marilor prigonitori ai micuților sârmani«, cari se adăpostesc în asilul Elena-Domna și în Orfelinatul dela Pantelimon. »România liberă«, poemă. »Sacrificiu pentru sacrificiu«, roman original. »Ce timpuri, ce moravuri !« nuvelete. »Din viața de București«, cronice săptămânale publicate în ziarele Familia, Universul, Doina, Unirea și Amicul Familiei, în anii 1882—1890. »Femeia română«, după cântecile populare, disertațiune cetită la societate »Concordia Română.« (Familia Nr. 41, din 1882, și următorii.) »Calul«, după cântecile populare, studiu publicat în Teatrul și Familia (nr. 12 și 13, din 1883.) b) Traducțiuni : »Ischia«, de Lamartine. »Misterele din palatul Țarilor«, de Paul Grimm. »Istoria unui mort«, de Alesandru Dumas. »Hôța de copii«, de Erckman Chatrian. »Corabia blăstemată« de Vilhelm Hauf.

Un talent necunoscut. În comuna Drag, scrie »Tribuna«, se află un Român cu numele Ioan Mezei, care, după cum ne spune un corespondent, este un sculptor de prima ordine, dar fără ca Românii să știe despre dânsul. Că nu știu și n'au auzit nimic, acesta este ușor de explicat, deoarece el ca copil tinăr, orfan, a luat lumea în cap ; a mers prin Serbia, Turcia etc. de unde reintorcându-se a adus cu el o mulțime de cunoștințe, precum cunoștința perfectă alor 4 limbi și multă îndemânare în arta sculpturii. Ca sculptor a lucrat la baronul Bánffy din Valasut, care la diferite expozițiuni de artă a câștigat cu lucrările lui Mezei decorațiuni și recunoștințe de laudă. Conte Teleki Sándor scrie în opul său »Egyröl mäsrol« tom. II., pag. 197 următoarele despre Bánffy și Mezei : »Bánffy nem maga késziti . . . ott van a hires naturalista Mezei János.« Recomandăm cu toată căldura publicului românesc pe acest artist. El are gata o mulțime de mobile de casă sculptate în diferite stiluri. Voește a le vinde și cu banii a face o fundațiune pentru studenții români săraci.

Autorii români pe hârtii de țigarete. Căpitanul Creangă din armata română fiul povestitorului Ion Creangă, a conceput ideea de a fabrica cărticele de țigare în care să se cuprindă și ceva din scrierile autorilor nostri și a și scos primele cărticele. În ele, ne spune »Românul«, se cuprind 100 foi de țigare, 32 pagini anuniuri și 16 pagini de text din operele dlui Al. Odobescu. Textul e făcut cu literile cele mai mici posibile și e cât se poate de citet. O cărticică de acesta nu costă decât 15 bani.

Table cerate, descoperite în Transilvania, studiu de George Popa, absolvent al școlii normale-superioare din București, licențiat în științele istoricofilologice, a apărut acolo, (cu III stampe și 10 gravuri,) în tipografia Gutenberg.

Teatru și muzică.

Știri teatrale și musicale. Tenorul *Gabrielescu* cântă actualminte în teatrul »Solis« din Montevideo în America, împreună cu trupa impresarului Oxlia. — *Corul dlui Musicescu* a dat la Sibiiu două concerte, bine reușit, apoi s'a dus la Seliște.

Teatrul Național din București va deschide stagiunea sa de toamnă, după cum ne spune »Românul«, cu o dramă tradusă din franțozește. Probabil cu »Renée« de Zola. Care va să țică, tot sistemul vechiu ! Tot lucru străin. Eră mai frumos și mai potrivit pentru menirea aceluia teatru, decât stagiunea se

deschidea cu vr'o piesă originală, fie chiar și vechie, decât nu sînt noue. E dureros, că prima scenă română nu spriginește de fel pe autorii români. Astfel, cum să ia avînt literatura noastră dramatică atât de săracă ? !

Corul mitropolitan din Iași la Sibiu. După ce a dat două concerte la Brașov, corul mitropolitan din Iași, sub conducerea dlui Musicescu, a trecut la Sibiu, unde primul concert s'a dat joi la 19/31 iulie, cu programă compusă din piese clasice și naționale. Efectul și aici a fost complet, ca la Brașov. In Sibiu, ca de sigur și 'n viitoare concerte, corul dlui Musicescu a captivat pe ascultători mai cu sémă pri n frumoșele melodii populare armonisate pentru cor. »Aici in Sibiu, scrie »Tribuna«, unde foarte multă musică clasică se face și pré puțin se cultivă musica populară românească, publicul a primit melodiile moldovenești, atât de asemănătoare cu cele ardele-nești, cu o adevărată sete.

Ruga din Timișoara-Fabric s'a serbat in séra Stului Ihe (20 iulie, 1 aug.) a. c. prin o petrecere publică, cu care ocaziune diletanții au jucat piesa teatrală »Rusalii« de V. Alecsandri. -- Persónele: Iuonus Gălușca, dl Florean Orniția; Tachi Resvretescu superfect, Ioan Murarescu; Tóder Buimăcila vornicu satului, Atanasiu Stoicu; Moș Veverița fruntașul satului, Carol Stoicu; George a Saftai, Dușan Gându; Susana nevêsta lui Tóder, dșóra Iuliana Raici; Catarina nevêsta lui Moș Veverița, dșóra Anna Deciu; Safta nevêsta lui Georghe, dșóra Anna Stoicu; O țerancă represintă dșóra Catarina Anescu; Un jandar, dl George Brassovan; Țeranii' represintă corul. Sufler, Vasilie Radivoi. Conducător și diregător Ioan Murarescu. Cânturile produse de cor. »Motto« de Kárrász, »Marșul cântăreților« de Adam F., »Hora Sinaei« de Kárrász.

Piesă musicală nouă. *Sêrbóica*, pentru voce și pian, de chitaristul Năstase Ionescu, a apărut la București și se află de vîndare acolo la Gebauer. Prețul 1 leu și 50 bani.

Biserică și școlă.

Șciri bisericești și școlare. Dl *Antoniu Mocsonyi* de Foen a dăruit școlii gr. or. din Batta două sute de florini.

Reuniunea femellor române din Brașov a înființat, după cum se știe, un internat cu scop de a instrui fetețe din clasa de mijloc a societății românești in menagiul casei, precum și in diferite lucruri de mână ce cad in sfera unei bune economie. Reuniunea întreține și subvenționează acest internat cu o sumă considerabilă, numai pentru ca să pótă primi fetețe cu o tacsă cât se pôte de scădută. In acest internat se invétă: a) a pregăti tot felul de mîncări; b) a spēlá și a călcá tot felul de albituri; c) a croi și a cósé cu mașina tot felul de albituri și vestimente; d) a cultivá legumi și e) regulé igienice. Pentru completarea cunoșcințelor căștigate in școlá s'a introdus și un curs din religie, limba română, maghiară și din aritmetică. In acest internat se primesc fetețe române, care vor fi absolvat cel puțin 3 (trei) clase primare și vor fi implinit cel puțin doispredece ani. Tacsă pentru întreținere și instrucțiune este 12 fl. pe lună plătită anticipativ. Fetețe orfane și sărace pot fi primite in internat. Primirea elevelor in internat se va face dela 25 august incolo.

Fundațiunea Moga. Cu inceputul anului școlar 1890/91 sînt de a se conferi doué stipendii câte de 500 fl. din fundațiunea »Moga« pentru studiul de filosofie ori de drepturi. Aspiranții la acestea stipendii

au să-și așternă suplicele la consistorul archidieceșan in Sibiu pînă la 10 august a. c. st. v., accludând documentele următoare: a) atestat dela oficiul parochial din comuna la care aparțin, despre aceea: că sînt români greco-orientali; b) testimoniu școlastic despre progresul făcut in studii in anul din urmă, respective testimoniu de maturitate; c) atestat medical, că sînt trupeșce sănătoși; d) atestat dela primăria comunală despre pozițiunea socială a părinților sei și despre starea lor materială; e) eventual alte atestate recomandătoare. Suplicanții au a numi in suplicele lor totodată și institutul de invétămént, la care voesc a-și face studiile.

O nouă reuniune de invétători. La 21 iulie s'a constituit la Hațeg, sub presidiu vicariului Ioan Ianza, Reuniunea invétătorilor gr. c. din ținutul Hațegului, luând parte aprópe toți invétătorii și preoții gr. c. din părțile transilvane ale diecesei Lugoșului. Votându-se statutele, comitetul s'a compus astfel: președinte vicariul Ioan Ianza, vicepreședinte protopopul Pop Avel Bociat, cassar inv. Ioan Micșa, controlor Pompeiu Dariu, bibliotecar G. Șuşman, avocat M. Bontescu, notari N. Trimbițoniu și St. Țarină; membri in comitet: M. Jabaș, L. Iubaș, P. Paveloniu, I. Muntean, I. Saturn și N. Cămpăan. S'a cetit apoi mai multe lucrări, s'a hotărît ca viitoare adunare să se țină la Ulpia-traiană și s'a pus inceputul unei biblioteci. Vicariul Ianza a intrunit apoi la mésa sa pe toți și sub decursul mesei a sosit telegrama H. Sale dlui episcop dr. Victor Mihályi, felicitând reuniunea și dăruindu-i o sută de florini.

Adunări invétătorești. Reuniunea invétătorilor gr. or. din protopresbiteratele Timișoara-Vinga, va ținé adunarea sa generală in Timișoara sub presidiu dlui P. Rotariu, notar I. Doboșan. Reuniunea invétătorilor din diecesa Caransebeș va ținé adunarea sa generală in Caransebeș sub presidiu dlui protopresbiter A. Ghidiu, in 21 și 22 august n.

Ce e nou ?

Hymen. Dl *Simeon Losuța*, funcționar reg. la minele de sare din Uióra, la 8/20 iulie s'a cununat in Alba-Iulia cu dșóra Sofia Patia din Cămpeni. Ospéțul s'a serbat la casa fratelui miresei, dl avocat Rubin Patia in Alba-Iulia; nuni au fost dl căpitan c. și r., V. I. Visoina și dna protopresbiteresă Elena Tordășian. — Dl *Aurel Radu*, v. notar la judecătoria cercuală din Vinga, ș-a incredințat de soție pe dna vèduva Paulina Lang n. Herdibovszky din Timișoara.

Șciri personale. *Regina României* a plecat in sèptemăna trecută in străinătate, insoțită de dșórele de onóre Văcărescu și Miclescu. — Dl *Trăian Pop* a declarat la judecătóru de instrucție din Brașov, că dènsul a scris articolii incriminați din »Gazeta Trans.«

Asociațiunea transilvană. *Despărțeméntul Turda* va ținé adunarea sa generală in 10 august n. in Mu-reș-Ludoș.

Inteligența română din Dicio-Sân-Martin și giur a arangiat in 27 iulie st. n. a. c. o petrecere de veră in folosul bisericei gr. c. de acolo. Ca și in anul trecut, așa și acum rezultatul moral a fost peste așteptare. Decă vom considerá numerul cel mare al participanților, vioițiunea generală, ce caracterizá in specie petrecerea, tactul și finéța conversanților, va trebui să recunóșcem că petrecerea nu a lăsat nimic de dorit. Cam pe la 6 ore séra s'a inceput programa cu trumosul joc românesc »Ardelena.« Costumul național, incât știu eu — dór nici odată nu a fost așa bine represintat la petreceré de pe ținuturile nóstre, ca astadată. Impregiurarea acésta servéscă spre lauda

și onoarea damelor ternoventene, cari preferesc portul lor străbun celui nemțesc său frances. După ce petrecerea a fost cu mult mai interesantă, decât ca să-mi cedează atâta timp liber spre a consemna catalogul tuturor damelor participante, me mărginesc a aminti numai pe acelea, de cari îmi aduc aminte, și anume dintre preț stimatele dămne notez pe următoarele: Maria Pop (din Bobohalma,) Mariți Muntean (Brașov) și Silvia Circa din (loc), cari s'au distins cu deosebire prin frumuseța și eleganța costumelor românești; Moldovan (din Meșies), Tira Mutenescu (din Boziaș), Ana Birtolon (din Lascud), Suci (din Mișias), Orbeanu (din Ielandial), Gerasim (din Petrilaca), Simu (din Ghesia) etc. etc. Dintre frumoșele domnișore amintesc pe dșorele: Elena Circa (Deș, costum), Silvia Marculeț (Cetate-de-baltă, cost.), Mariți Birtolon (Lascud cost.), Regina Suci (Meșias), Maria Roman (loc), Aurelia Moldovan (Meșies), Iulia, Claudia și Leontina Moldovan (Boziaș costumate), Luisa Viciu, Maria Deghan (Supădure, cost.), Letiția Hodoș (Ielandiel), Aurelia Maior (Odriheiu cost.), Silvia Gerasim (Petrilaca-română cost.), Letiția Papuc (Șieuliă, cost.) etc. Ca la toate petrecerile românești, așa și aici culmea, coróna a format-o străvechiul joc: »Călușerul și Bătuta« jucate cu multă desteritate de 10 tineri imbrăcați românește. Petrecerea acesta animată și vioală a decurs în ordinea cea mai bună până demință la resăritul sorelui, când fiecare preț indestulit s'a reintors pe la ale sale, ducând cu sine o mulțime de suvenirii plăcute. Precum rezultatele morale a reușit foarte bine, așa cred, că și cel material va fi indestulitor....

Un participante.

Petreceri de veră. *La Cut* se va arangia în 10 august n. o petrecere de veră insoțită de o producțiune de diletanți, în salele școlii. Venitul s'a destinat în folosul fondului școlar. — *Petrecerea din M. Ludoș*, anunțată pe 10 august n., din cauză gravă și neprevădută, s'a amânat pe anul viitor. — *Măestri cogiocari din Lugos* au arangiat în 10 august n. o petrecere de veră la 1 august n. în sera de St. Ilie o petrecere cu joc în grădina otelului „Concordia.“

La Sinaia anul acesta e lume puțină. Causa, i se scrie »Românului«, o ghicește fiecare. Tariful pe zone face lumea să treacă granița și să-și petreacă veră în localități care sunt mult mai ieftine și confortabile decât giuvaerul nostru de munte. Se vorbește mult de îmbunătățirile ce se proiectează pentru Sinaia. Afară de lumina electrică, ce funcționează deja într'un mod admirabil, se va face un drum de fer sistem Decaville, ce va pleca dela Palat și va merge până 'n calea Orățiilor. Asemenea se va construi și un casin confortabil, a cărui valoare se țice că se va urca la un milion.

Societatea presei bucușene. Dăriaștii din capitala României au format o societate de dăriaști. În comitet s'au ales dnii: Bibicescu, Damé, Bacalbașa, Stefanescu, Roco, Miron, Laurian și George Ionescu. Al nouăle membru se va alege mai târziu.

Șoiri militare. *Dl dr. Iustin Colbași*, medic de regiment cl. II, este transferat dela reg. 30 la reg. 61. — *Dl Mihai Pușcaș*, comptabil-locotenent în reg. 62 e transferat la reg. 39 batalionul 3. — *Dl Pompiliu Predovici*, preot al archidiecesei sibiane, a fost numit capelan militar cl. II.

Necrológe. *Leon Negruzzi*, fiul lui Constantin Negruzzi și iratele dlui Iacob Negruzzi, director al »Convorbirilor Literare« a încetat din viață la moșia sa Trifești din România. Reposatul a fost unul din cei mai buni noveliști români. — *Maria Micu* n. Gorgovici preotésă în Spatta, Banat, a murit la 7 iulie în etate de 75 ani.

Pentru dămne tinere.

Prăjituri de orez. Se pune într'o cratiță o cేశcă mare plină cu orez spelat bine. Se tórnă peste el un litru și jumătate de lapte cu scortșórá și cu zahăr. Se fierbe un cias, fără să se acopere cratița. Când orezul se ingróșă, se ia dela foc; se adaogă puțină sare o lingură de făină și trei gălbenușuri de ou; se pune din nou la foc, și se lasă până ce se face o pastă consistentă. Decă va fi preț lichidă, să se mai adaoge puțină făină, și să se restórne într'o farfurie; după ce se va reci, să se taie bucățile mari cât o nucă, să se tăvălescă în ou bătut, apoi în făină; să se prăjescă bine, apoi să se scurgă și să se servescă presărate cu zahăr.

Turte de cartofi. Se fierb cartofi aleși, se curăță de cóje și se trec prin sită, se amestecă cu lapte și zahăr și se face o pastă omogenă. Această pastă se tăvăleşce prin făină și se face dintr'ensa turte mari cât nuca; cu o pėnă se ung aceste turte cu gălbenuș de ou apoi se prăjesc în unt.

Cum să preservăm de molii lánurile, blánurile etc. Se ia o sticlă cu gatul larg, se umple pe jumătate cu praț de lemn tăiat cu ferestrăul său și mai bine încă, se bagă într'ensa un burete mic, se tórnă apoi acid fenic. Sticla neastupată se pune în dulapul său în lada unde vom aședă lucrurile pe cari voim să le păstrăm. Acidul fenic se evaporază încet, dá vapori deletori pentru insecte, inse cu totul nevătămători pentru stófe și colorii.

Cadrelle aurite. Eță un mijloc simplu de a păzi cadrelle aurite de murdăriile mușcelor, fără a le mai înváli cu nici un fel de stofă: le ungi ușor cu oleu de dafin, și nici o muscă nu se va apropiá de ele.

H i g i e n ă .

Distrugerea pistruiilor. Pune într'o sticlă: 36 dramuri spirt curat și tare, 18 dramuri oțet tare de vin, 18 dramuri apă de trandafiri, $\frac{1}{2}$ oca apă de gárlă. Amestecă bine, mai pune 6 dramuri var de chlór și lasă să stea 24 de ore; apoi spélé pistruiile cu o cărpă muiată în acest amestec; decă te ustură obrazul preț tare, unge cu alifie de spermanțet. Să nu te speli cu apă de fântână. Când ai puținii pistrui pe obraz, întrebuintează următórea rețetă: $4\frac{1}{2}$ dramuri sare de cenușă (sal. tartari), 3 dramuri borax de Veneția, 3 dramuri sare de bucătărie, 150 dramuri lapte de migdale, 6 dramuri tinctură de zmirnă. Intrebuintează sera și diminéta.

Mușcătura de animale turbate. Să se ardă pe loc partea mușcată cu un fer roșit în foc, său cu picături de unt-de-lemn fierbinte: pentru acésta se pune un ghem de vată inmuiață în unt-de-lemn pe un fier, se dá foc vatei și picătorele fierbinți de unt-de-lemn se fac să cadă peste rană. În ori și ce mod trebuie să ardem bine rana.

Felurimi.

Poporațiunea Buoureșoilor. După statistica din 26 decembre anul 1889, are Bucureșcii 194,433 locuitori (1878: 177,646); între acéștia sânt 127,448 Români (74 procente), 17,044 Jidani (9 procente), 11,222 Unguri (6 procente), 10,442 Nemți ($5\frac{2}{3}$ procente), apoi 1711 Greci, 1047 Bulgari, 677 Italiani, 666 Francesi, 478 Ruși, 450 Prusieni (probabil că sub acest nume se înțeleg toți Nemții din Germania), 308 Sërbi, 299 Turci, 247 Elvețieni, 145 Belgieni, 112

Englezi și 3543 aparțin altor naționalități. Cu tot numărul lor cel mic, Englezii și Francesii, și intru câtva și Italianii, stau mai bine, fiind că mare parte din ei sunt capitaliști séu represintă case mari de comerț, pe când Nemții, între cari mulți supuși industriei, sânt aproape numai comercianți mici, ér Ungurii sânt numai lucrători simpli, dileri și servitori.

Blondele séu brunele. După statisticele englezești, părul blond dispare încetul cu încetul. La bărbați e lucru bine hotărît. Incepând prin a fi blondi, bărbații ajung mai mult séu mai puțin bruni cu vârsta. La femei e același lucru într'o măsură mai mică. Cincișeci și cinci la sută, adecă mai mult de jumătate, devin cu vârsta brune. Asupra unui oraș mijlociu blondele stau față cu brunele ca 2 la 3. Ceea ce e mai curios e, că brunele se mărită mai mult ca blondele. Dintr'o sută de blonde nu se mărită decât cincișeci și cinci. La brune dintr'o sută se mărită șeptedeci și nouă. După această socotelă, în vr'o 200 de ani femeile engleze vor ajunge din blonde brune. Fisiologii germani au observat și ei această evoluție. Fără să dea cifre, ei spun, că în Germania »blondul« dispare și-i ia locul »brunul.«

Înălțimea norilor. Învățaii din Englitera și Suedia studiază deja de mai mult timp la câtă înălțime se ridică norii. Ei au ajuns la următoarea concluziune. Cea mai mare parte a bolții cerești este acoperită cu nori. Este inse o anume înălțime la care sânt mai deși norii. Această înălțime este la 2300 și 5500 metri. Sânt nori inse cari se ridică până la înălțime de 41.000 urme.

Legenda pietrilor prețioase. O legendă arabă spune că pietrele prețioase sânt fărîmături dintr'un stêlp de pörtă al raiului. Fărîmăturile aceste ómenii le adună inse cu atâta nesățiu și le păstrează cu atâta grijă încât nici odată nu se va mai puté reclădi acel stêlp al porții. Êtă ce dice din cuvânt în cuvânt legenda arabă: Pe câmpul admirabil a raiului ángerii au ridicat un palat splendid din pietre scumpe pentru cea dintâi páreche de om. În grai omenesc nu se pôte spune frumusețea acestui palat. Ochii noștri profani pôte că și-ar perde vederea când ar privi asemenea clădire. Strămoșii noștri locuiau deci într'un palat splendid, cu stêlpi de smaragd, cu boltă mai frumoasă ca cerul, cu săli mari și împodobite cu mărăgăritare. Impregiurul palatului erau isvóre cu ape dulci și limpeđi, ér întregul acest ținut eră prejmut de o mare cu apă parfumată. După căderea celei dintâi párechi de ómeni, cerul frumos s'a innorat, tráznete se iviră pe cer. Tráznetele făcură praf minunatul palat, pietrele scumpe se risipiră pe tótă suprafața páământului, pe uscat, în ape și aer. Sus pe cer se formă din aceste pietre prețioase calea lactee, ér jos pe páământ pietrele se ascunse. Muritorii le caută inse, le adună și le păstrează, dar valoarea acestor pietri ce ómenii găsesc este tot atât de mică, pe cât de puțin se pôte compară fericirea noastră cu fericirea celei dintâi párechi de ómeni.

Călinđarul șeptemănei.

Diua șept.	Călinđarul vechiu	Calind. nou	Sórele
Dumineca a 10 d. Rosali Ev. dela Matei c. 17 gl. 1, a inv. 10.			res. ap.
Duminecă	29 Mart. Calinic	10 Laurentiu	4 50 7 19
Luni	30 Ap. Sila și Silvan	11 Tiburtus	4 51 7 17
Marti	31 S. Eudochim	12 Clara	4 53 7 16
Mercuri	1 † Sc. c. cruci și S. Macav.	13 Hippolit	4 54 7 14
Joi	2 Ad Mosc St. Stefan	14 Eusebiu	4 55 7 13
Vineri	3 Par. Isachie	15 † Ad. Mariei	4 56 7 11
Sâmbătă	4 SS. 7 coconi din Efes	16 Rochus	4 57 7 10

Ghicitóre ac șac.

— De Hortensia Suciú-Paguba. —

c-	V-	u-	a-	l-	n-	ș-	n,
M-	B-	a-	u-	r-	a-	h-	i-
i,	l-	n,	o-	e-	i-	V-	ș-
u,	n,	r-	c	s-	ă-	t-	u-
n-	s-	c-	*A-	n-	u-	e-	l-
E-	l-	i-	d-	c-	ă-	ț-	o-
a-	e-	c-	c-	b-	C-	u,	r-
e-	m-	n-	s-	V-	ă-	ș-	a,

Se pôte deslegă după promenada calului. * incepe.

Terminul de deslegare e 30 august. Ca totdeuna și de asta-dată se va sorti o carte între deslegători.

*

Deslegarea șaradei din nr. 17:

»Icóna.«

Deslegare bună primirăm numai dela dșóra Mariți Simțion, care a și obținut premiul.

Picături de Maria-Zell pentru stomac,

förte folositóre în tóte bólele de stomac.

Vindecă: lipsa de apetit, slăbiciunea stomacului, respirațiunea mirositoare, paliditatea, rigăelile, colica, catarul de stomac, acréla în gât, gâlbănarea, gréta, vërsarea, durerile de cap (deca provin din stomac), sgârciurile de stomac, incuetura, ingreunarea stomacului, hemoroidele etc. Prețul unei sticle, cu Marca de invențiune, instrucțiune și întrebuintare 40 cr.; duplă 70 cr. Expedițiunea centrală prin farmacistul Carl Brady, în Kremsier (Moravia.)

Avertisment! Veritabilele picături de Maria-Zell pentru stomac se falsifică și se imiteză mult. Semnul veritabilității este, că fiecare sticlufă trebuie să fie împachetată în hârtie roșie, provădită cu marca de sus și să aibă regulile de întrebuințare, mai observându-se, că este tipărită în impriméria lui H. Gusek în Kremsier.

Hapuri purgative de Maria-Zell.

Aceste hapuri (pilule) care de mulți ani se întrebuințéză cu cel mai bun succes contra lipsei de scaun și la incueri, se falsifică mult. Cumpărătorul să fie atent la marca de mai sus, cum și la subscrierea farmacistului C. Brady, Kremsier. Prețul unei cutii 20 cr., 6 cutii 1 fl. Decă banii se trimit înainte, se espedeză franco: 1 sul cu 6 cutii 1 fl 20 cr., 2 suluri 2 fl. 20

Picăturile de Maria-Zell pentru stomac și hapurile purgative de Maria-Zell nu sânt niște lécuri secrete. Descr. se află în regulile de întrebuințare care se alătură la fiecare sticlă și cutie.

Picăturile de Maria-Zell pentru stomac și hapurile purgative de Maria-Zell se află de vëndare: în Oradea-mare la farmaciștii: E. Ember, Lud. Molnár, George Nyiry, Carol Bleyer, Ales. Héringh și la misericordiani; în Beretyó-Uffalu la farm. Geza Tamásy, în Kis-Marja la farm. Fr. Gallasy; în Komádi la farm. G. Scholtz; în Salonta la farm. L. Kovács și Fr. Podráczky; în B. Diosig la I. Vaday.

42-44

Proprietar, redactor respunđător și editor: IOSIF VULCAN.

Cu tipariul lui Otó Húgel în Oradea-mare.